

ISSN 1562-8698

НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК УКРАИНЫ
ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

**ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ
ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ
РАЗЛИЧНЫХ ФОРМ СОБСТВЕННОСТИ**

ДОНЕЦК 2004

**НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК УКРАИНЫ
ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ**

**ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ
ПРЕДПРИЯТИЙ РАЗЛИЧНЫХ
ФОРМ СОБСТВЕННОСТИ**

(Сборник научных трудов)

Том 3

Донецк 2004

ББК У9(4УКР)29

П 78 Проблемы повышения эффективности функционирования предприятий различных форм собственности: Сб. науч. тр.: В 3 т. / НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти; Редкол.: Булеев И.П. (отв.ред.) и др. – Донецк, 2004. – Т. 3. – 410 с.

В сборнике изложены современные подходы ученых, практических работников различных регионов Украины к проблемам теории и практики совершенствования работы предприятий и новых экономических структур. Обоснованы закономерности по повышению эффективности работы инвесторов переходной экономики по направлениям: состояние и перспективы развития отечественных предприятий; предприятия в системе институциональных изменений и стратегического маркетинга; функционирование и развитие крупных компаний, промышленно-финансовых групп; финансовый механизм управления современными предприятиями; информационное обеспечение и логистика.

Для научных работников, преподавателей и студентов вузов, специалистов промышленности, государственных, региональных и местных органов управления.

ББК У9(4УКР)29

У збірнику викладено сучасні підходи вчених, практичних працівників різних регіонів України до проблем теорії і практики вдосконалення роботи підприємств і нових економічних структур. Обґрунтовано закономірності з підвищення ефективності роботи інвесторів перехідної економіки за напрямками: стан і перспективи розвитку вітчизняних підприємств; підприємства в системі інституціональних змін і стратегічного маркетингу; функціонування і розвиток великих компаній, промислово-фінансових груп; фінансовий механізм управління сучасними підприємствами; інформаційне забезпечення і логістика.

Для науковців, викладачів і студентів ВНЗ, фахівців промисловості, державних, регіональних і місцевих органів управління.

Редакционная коллегия: д-р экон. наук И.П. Булеев (ответственный редактор), д-р экон. наук Н.Д. Прокопенко, д-р экон. наук А.И. Кабанов, д-р экон. наук В.Е. Нейенбург, д-р экон. наук Н.Е. Брюховецкая, д-р экон. наук Н.И. Конишева, канд. экон. наук Л.Н. Рассуждай, канд. экон. наук Л.Л. Стариченко, канд. экон. наук Н.А. Пономаренко, канд. экон. наук М.В. Мельникова.

Рекомендован к печати ученым советом Института экономики промышленности НАН Украины

© Институт экономики промышленности НАН Украины, 2004

ВВЕДЕНИЕ

Современный этап экономического развития Украины характеризуется преодолением кризиса, который длился около 10 лет. Начиная с 2000 г. имеет место оживление экономической деятельности, прежде всего в промышленности. В 2003 г. прирост ВВП составил 9,3%, превысив среднюю величину этого показателя за предыдущие три года. Объем промышленного производства увеличился почти на 17%, общая численность безработных уменьшилась на 7%, уровень официально зарегистрированной безработицы сократился на 3,6%. Инвестиции в основной капитал увеличились почти на 28%, что дает возможность начать массовое обновление основных производственных мощностей. Трехразовое превышение темпов прироста инвестиций в основной капитал над темпами прироста ВВП свидетельствует о переходе национальной экономики на инвестиционную модель развития¹.

За 5 месяцев 2004 г. ВВП возрос на 11,3% по сравнению с соответствующим периодом 2003 г. Объемы промышленного производства возросли на 16,9% к пяти месяцам 2003 г., номинальные доходы населения возросли на 18,9%, реальные – на 14,7%². И хотя экономика Украины не вышла еще на показатели предкризисных лет, указанные результаты работы свидетельствуют о качественно ином этапе развития начиная с 2000 г. по сравнению с предшествующим десятилетием.

Научные статьи, представленные учеными Института экономики промышленности НАН Украины, других институтов НАН Украины, высших учебных заведений Украины, ученых и практических работников из большинства научных центров и регионов Украины, отражают реальные процессы экономического оживления, дают теоретическое осмысление сложных процессов трансформации предприятий в рыночные отношения. Показано, что перестройка промышленной политики может и должна осуществляться не только путем преодоления спада, оживления и подъема экономики, но и очень сложного осуществления глубокой перестройки структуры производства, предприятий, отраслей на осно-

¹ Азаров М.Я. Головний індикатор – економіка // Урядовий кур'єр. – 2004. – №40. – С.4-5.

² Економіка України за січень-травень 2004 року // Урядовий кур'єр. – 2004. – №117. – С.4,7.

А.В. Мешков

МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Розглянуто механізм прийняття рішення інвестором щодо здійснення капіталовкладень у конкретні інвестиційні проекти. Забезпечено узгодження і взаємне ув'язування процесів визначення і коректування інвестиційної привабливості підприємства-реципієнта та ефективності інвестиційного проекту.

У процесі формування ринкової економіки України мало місце значне зниження інвестицій. За останні роки помітна позитивна тенденція щодо зміни обсягів інвестування, але у зіставленні з кінцем 80-х – початком 90-х років обсяг капіталовкладень у порівняльних цінах на початку нового сторіччя знизився у три – чотири рази. Така ситуація потребує на впровадження інструментів, адекватних новим умовам господарювання, які будуть спрямовані на активізацію залучення коштів на рівні держави в цілому, а також на рівні підприємств та конкретних інвестиційних проектів. Серед таких інструментів знаходиться нова характеристика здатності підприємства ефективно використовувати кошти інвестора – інвестиційна привабливість. Загально прийнято, що вона спрямована на формування уяви про підприємство як об'єкт інвестування. На її основі інвестори можуть прийняти рішення про здійснення капіталовкладень в конкретне підприємство.

Інвестиційна привабливість складається з багатьох економічних, соціальних і політичних аспектів, і є найважливішою характеристикою для визначення об'єкта інвестування. У зв'язку з її значущістю, а також недостатнім теоретичним проробленням, вона є наслідком новизни цієї проблеми в Україні, останнім часом багато авторів приділяли їй свою увагу. Серед них І.О. Бланк, Е.Д. Ткаченко, В.П. Савчук, С.И. Прилипко, Е.Г. Величко та ін. [1, 2]. Їх дослідження спрямовані саме на формування загального уявлення про стан підприємства, який є передумовою формування рівня ефективності конкретних інвестицій. Але результат реалізації цієї передумови залежить від змісту конкретних проектів, які будуть впроваджені на підприємствах-реципієнтах. Доцільність конкретних капіталовкладень визначається процедурою оцінки їх

ефективності. Науковцями також досить ретельно проаналізовано методи визначення ефективності інвестиційних проектів (В.М. Аньшін, Б.М. Щукін, Б.А. Колтинюк, А.М. Марголін, О.Я. Бистряков [3, 4]). Але розглянуті напрями дослідження аналізувались окремо один від одного. В той же час вони є складовими одного процесу, і недоцільно здійснювати прийняття рішення щодо капіталовкладень на базі однобічного розгляду умов і перспектив інвестування. Це пов'язано з тим, що на підприємствах з високим рівнем інвестиційної привабливості, тобто з потенційно високою перспективністю взаємодії інвестора і підприємства-реципієнта, можуть бути здійснені конкретні проекти, як з високою, так і низькою ефективністю. Їх результати впливають на зміну рівня привабливості підприємства (підвищують або знижують). У той же час на базі підприємств з низьким рівнем інвестиційної привабливості також можуть бути запропоновані проекти з різним рівнем ефективності та адекватними їм загальними наслідками. Тому необхідно забезпечити взаємне ув'язування цих двох аспектів при прийнятті рішення щодо конкретної інвестиції. Отже, метою цієї статті є розгляд інвестиційної привабливості підприємства і ефективності інвестиційного проекту, як двох частин єдиного процесу, спрямованого на прийняття рішення щодо здійснення конкретних капіталовкладень.

Інвестор, прагнучи до отримання максимального прибутку з мінімальним ризиком, заохочений вкладати власні кошти лише у інвестиційно привабливі підприємства. Слід відзначити, що рівень привабливості значною мірою залежить від сутності методу її визначення. Так, у процесі формування ринкової економіки в Україні використання неадаптованих зарубіжних методичних інструментів достатньо часто призводило до помилкових оцінок: привабливі (на основі попереднього аналізу) підприємства виявлялися інвестиційно безперспективними і навпаки. Така ситуація загострила необхідність поглиблення теорії оцінки інвестиційної привабливості і, як наслідок, з'явився ряд методичних підходів до цієї проблеми. Однак отримані розробки були спрямовані переважно на визначення рівня привабливості, надаючи можливість отримання двох варіантів висновків: підприємство інвестиційно привабливе або ні. У той же час ця задача відображає лише перший (початковий) етап процесу формування інвестиційної привабливості підприємства. Ще більш важливим завданням є управління цією важливою хара-

ктеристикою, яке може здійснюватися на основі виявлення факторів і резервів її росту.

Поняття фактору характеризується як суттєва обставина в якому-небудь явищі, процесі, вихідна складова чого-небудь. Під резервом же розуміється недовикористаний елемент системи. Зважаючи на все вищезначене, можна зробити висновок, що фактори підвищення інвестиційної привабливості – це рушійні сили, під впливом яких змінюється рівень інвестиційної привабливості підприємства. У свою чергу, резерви зростання інвестиційної привабливості – це недовикористані можливості підвищення цієї характеристики відносно суб'єкта господарювання. Отже фактори і більш широким поняттям, що включає в себе причини зміни інвестиційної привабливості в минулому, теперішньому часі, а також причини, що дозволять збільшити її у майбутньому, тобто резерви. Використовуючи такий підхід до тлумачення факторів і резервів, очевидним є висновок, що нас цікавлять саме резерви, за допомогою яких потенційно можна здійснити підвищення інвестиційної привабливості у майбутньому.

З іншого боку, можна серед усіх причин зміни привабливості підприємства виокремити діючі фактори та потенційні резерви. Перші вже здійснювали вплив на інвестиційну привабливість у минулому і можуть впливати у майбутньому. Другі ще не використовувались на даному конкретному підприємстві, але можуть бути використані. Що є фактором, а що резервом – залежить від кожного окремого підприємства.

Серед діючих факторів і резервів підвищення інвестиційної привабливості нами було виокремлено три групи: техніко-економічні, що здійснюють прямий вплив на рівень привабливості підприємства, та дві групи непрямого впливу, а саме соціальні і інформаційні. Підвищення інвестиційної привабливості може бути як наслідком прямого покращення конкретних показників, наприклад прискорення обігу оборотних коштів за рахунок скорочення заборгованості, а також непрямого, наприклад підвищення мотивації персоналу, що, утім, в кінцевому рахунку призведе до зміни фінансових показників. Але зв'язок між такими факторами і фінансовими коефіцієнтами простежити набагато важче.

До техніко-економічних факторів і резервів підвищення інвестиційної привабливості слід відносити:

1) підвищення ефективності використання основних фондів на підприємстві;

- 2) зростання ефективності використання оборотних коштів;
- 3) підвищення ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності підприємства;
- 4) удосконалення управління прибутком підприємства;
- 5) розвиток маркетингових відділень;
- 6) підвищення ефективності управління ціноутворенням на продукцію підприємства;
- 7) упровадження моніторингу цін на сировину та комплектуючі вироби;
- 8) зростання ефективності діяльності підприємства за рахунок впровадження екологічно безпечного обладнання;
- 9) управління якістю.

До соціальних факторів і резервів запропоновано віднести:

- 1) упровадження нових методів управління виробництвом;
 - 2) підвищення ефективності використання соціальних ресурсів підприємства;
 - 3) підвищення якості роботи управлінського персоналу.
- До інформаційних факторів і резервів віднесемо:
- 1) розробку і впровадження прогресивних інформаційних систем на підприємстві;
 - 2) забезпечення доступності внутрішньої інформації;
 - 3) налагодження каналів надходження внутрішньої інформації.

Використання факторів і резервів зростання інвестиційної привабливості надає можливість перевести підприємство з категорії непривабливих до тієї категорії, що викликає зацікавленість у потенційних вкладників коштів. Високий рівень означеної характеристики сприяє прийняттю позитивного рішення щодо капіталовкладення. Але існує й інша складова його формування – оцінка ефективності конкретної інвестиції. Можливими є різні співвідношення рівня цих параметрів і, як наслідок, декілька можливих варіантів дій інвесторів (див. рисунок). Найкращою для інвестора є ситуація, коли рівень інвестиційної привабливості та потенційна ефективність проекту визнаються такими, що задовольняють вкладника коштів [1], і тоді він приймає рішення про здійснення інвестиції. У випадку, коли інвестиційна привабливість підприємства та ефективність запропонованого проекту визнаються низькими, потенційний вкладник коштів відмовляється від здійснення операції [2]. Наявність задовільного рівня ефективності проекту

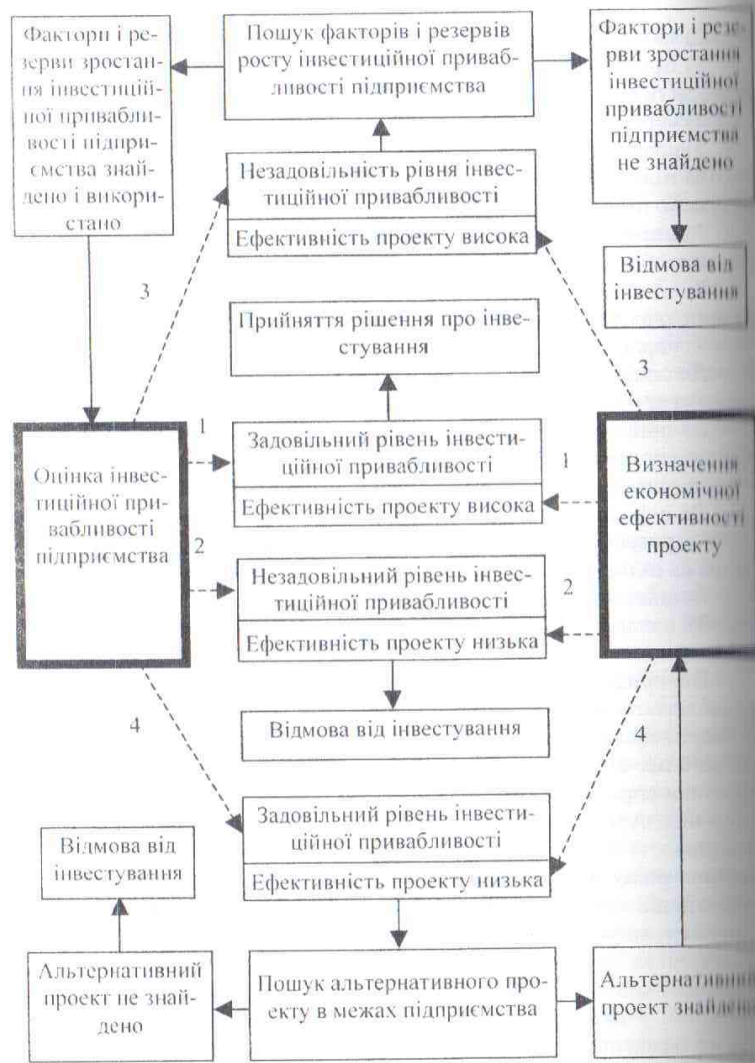

Рисунок. Механізм прийняття рішення щодо здійснення інвестицій

поряд з низькою інвестиційною привабливістю підприємства [3] свідчить про високий рівень ризикованості вкладання коштів у цей об'єкт господарювання. Але висока очікувана прибутковість конкретного проекту стимулює інвестора до пошуку факторів і резервів росту інвестиційної привабливості підприємства. І, якщо за його розрахунками їх використання призведе до досягнення задовільного рівня привабливості, він спочатку вдається до заходів, що цьому сприятимуть, а потім здійснює інвестицію. В іншому випадку, коли розрахунки інвестора призвели до негативних висновків щодо перспектив намагання покращення привабливості підприємства, він відмовляється від будь-яких вкладань коштів у цього реципієнта. Також можливою є наявність високого рівня інвестиційної привабливості підприємства водночас з низькою оцінкою очікуваної ефективності проекту [4]. Такий проект не може бути прийнятим, але наявність сприятливих умов для здійснення вкладання коштів заохочує інвестора до пошуку альтернативних схем капіталовкладень у зазначене підприємство, тобто до пророблення інших проектів на базі даного підприємства.

Існує багато проблем і в оцінці економічної ефективності проекту. Вже достатньо відомі і широко використовуються в Україні нові методи оцінки економічної ефективності інвестицій, які забезпечують врахування фактора часу: метод чистої дисконтованої вартості, метод внутрішньої ренти, модифікованої внутрішньої ренти, тощо. Однак, якщо методика їх розрахунку пророблена достатньо повно, то формування нормативів і інформаційних характеристик, що використовуються в розрахунках та впливають на ефективність проекту, викликає багато ускладнень.

Перш за все це стосується вартості капіталу, яка обумовлює значення коефіцієнта дисконтування, що лежить в основі розрахунку чистої дисконтованої вартості, яка є найбільш поширеною при обґрунтуванні інвестиційної привабливості проекту. Виходячи з критерію методу, чим вищим є розмір чистої дисконтованої вартості, тим більш привабливим є проект для інвестора. В той же час при зростанні вартості капіталу розмір чистої дисконтованої вартості знижується і, відповідно, зменшується й інвестиційна привабливість проекту. Це потребує ретельного обґрунтування відсоткової ставки, що характеризує вартість капіталу. В основу обґрунтування можна покласти напрацьовані в зарубіжній практиці характеристики: середньозважена вартість капіталу, гранична вартість капіталу [5]. За першою з них для визначення ставки дискон-

тування необхідно використовувати інформацію, пов'язану з вартістю кредитів, вартістю коштів, залучених за допомогою привілейованих акцій, вартістю нерозподіленого прибутку, а також вартістю капіталу, сформованого за рахунок простих акцій. Ціна коштів, отриманих у кредит від підприємств фінансової сфери, облігаційних позик, пов'язана із відсотковою ставкою кредитора. Ціна коштів привілейованих акцій формується як співвідношення дивідендів за ними й вартості їх реалізації за винятком витрат на їх випуск та розповсюдження. Визначення вартості нерозподіленого прибутку є набагато важчим, оскільки пов'язана з таким суб'єктивним поняттям, як визначена акціонерами норма прибутку на власний капітал підприємства, сформований за рахунок нерозподіленого прибутку від попередньої діяльності. Вартість простих акцій формується за тією ж схемою, але до визначеної акціонерами норми прибутку на залучений за допомогою емісії простих акцій капітал додається ще й сума коштів, що дорівнює витратам на випуск та розповсюдження акцій. За теорією формування граничної вартості капіталу аналізуються ті ж самі показники, але їх ціна дорівнює вартості останньої грошової одиниці інвестованого капіталу даного виду.

Структура капіталу безперечно є базовою складовою врахування фактору часу в інвестиційному процесі, але вона не виключена. Існують також інші складові, які певним чином необхідно врахувати під час визначення вартості окремих елементів капіталу. Таким чином, повна класифікація факторів формування ціни капіталу у часі має включати такі складові: структура капіталу; період і проміжні стадії реалізації інвестиційного проекту; рівень інфляції; ризикованість вкладення; вид інвестиційної валюти.

Комплексний підхід до аналізу перелічених факторів дозволяє здійснити адекватну оцінку ефективності інвестиційного проекту і виділити найбільш привабливі проекти. Поєднання високі оцінки рівня ефективності проекту з високим ступенем інвестиційної привабливості підприємства дозволяє власнику капіталу прийняти найбільш ефективне рішення для сучасних і перспективних умов господарювання.

Література

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МН "ИТЕМ" ЛТД, "Юнайтед Лондон Трейд Лимитед", 1995. – 448 с.

2. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособие. – К.: Абсолют-П, Эльга, 1999. – 304 с.

3. Марголин А.М., Быстряков А.Я. Экономическая оценка инвестиций: Учебник. – М.: ЭКМОС, 2001. – 240 с.

4. Шукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. – К.: МАУП, 2002. – 128 с.

5. Бігхем Є. Основи фінансового менеджменту. – К.: Монодія, 1997. – 998 с.

Н.А. Мостовенко

ОБҐРУНТУВАННЯ РОЛІ СПЕЦІАЛЬНИХ (ВІЛЬНИХ) ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Висвітлюється зміст поняття "спеціальна (вільна) економічна зона" та пропонується його авторське тлумачення, розглядаються проблеми формування економічних умов для впровадження їх прогресивних форм, обґрунтовується роль та значення спеціальних економічних зон у формуванні інноваційного потенціалу.

За висновками Центру Організації Об'єднаних Націй з транснаціональних корпорацій (UNCTC) розвиток вільних економічних зон є однією з найважливіших тенденцій світового економічного розвитку останніх десятиріч [1]. Про важливе місце спеціальних (вільних) економічних зон (далі по тексту – СЕЗ) як економічного явища останньої третини ХХ століття свідчить значна кількість таких організаційних утворень у різних країнах незалежно від їх економічного розвитку. В друкованих виданнях зустрічаються різні показники кількості СЕЗ у світовому економічному просторі - від 700 до 4000 [4; 7; 10]. Розвиток таких господарських створень пройшов тривалу еволюцію від "вільних портів" з переважно митними пільгами, заснованими ще в XV-XVI ст., до різноманітних організаційно-видових форм науково-технічного спрямування.

Проблеми розвитку та функціонування вільних економічних зон в сучасному економічному просторі України досліджуються

© Н.А. Мостовенко, 2004

СОДЕРЖАНИЕ

Введение	3	<i>Чернова В.А.</i> Участие персонала в корпоративном управлении крупным промышленным предприятием	117
<i>Ракитский В.И.</i> Механизмы управления деятельностью регионального Государственного казначейства	6	<i>Артемченко В.А.</i> Применение налогово-таможенных льгот в инвестиционной деятельности предприятий	124
<i>Ходыкина И.Ю.</i> Концептуальная модель организации системы финансового менеджмента вуза	12	<i>Зозуля П.В.</i> Управление финансово-кредитной деятельностью предприятия	131
<i>Глуценко Ю.В.</i> Совершенствование структуры предприятий социально-экономической системы региона	20	<i>Зубанов В.А.</i> Необходимость системы стратегического маркетинга в ОАО «Силур»	136
<i>Исачкина Г.Ю.</i> Налоговая система как основа экономического роста	26	<i>Колосова Ю.В.</i> Сільськогосподарське виробництво як напрям поширення зовнішньої торгівлі України	142
<i>Киселёва Е.А.</i> Лизинг как приоритетный источник инвестирования предприятий	34	<i>Курінний О.В.</i> Проблеми розробки та реалізації стратегії інноваційного підприємства	148
<i>Полянский В.В.</i> Комплексный подход к обоснованию сущности процесса реструктуризации предприятий	40	<i>Матвеев П.Г.</i> Модель двухуровневой системы управления региональной налоговой службой	154
<i>Корытько Т.Ю.</i> Учет фактора риска в деятельности предприятия	47	<i>Никитенко Е.А.</i> Бюджетирование как метод организации эффективного финансового управления предприятием	160
<i>Кравцова Л.В.</i> Формирование рыночных отношений в жилищно-коммунальном хозяйстве	54	<i>Пожусва Т.О.</i> Місце ризику в управлінні інвестиційними процесами	166
<i>Летак Р.І.</i> Концепція стратегічного партнерства підприємств і банків на етапі інноваційного розвитку економіки	56	<i>Сителъник В.В.</i> Маркетинг в управлении персоналом	173
<i>Лозинська М.Ю.</i> Проблеми та перспективи розвитку туристичної індустрії Львівської області	65	<i>Сікорський І.А.</i> Формування і оцінка регіонального ринку банківських послуг	179
<i>Маркевич О.В.</i> Анализ деятельности предприятий на рынке ценных бумаг Украины	71	<i>Смирнова Е.П.</i> Стратегия управления маркетингом некоммерческих субъектов	184
<i>Новицкая И.В.</i> Корпоративный учет как элемент формирования новой управленческой культуры	77	<i>Балашова О.В.</i> Инвестиционный налоговый кредит как форма стимулирования капитальных вложений предприятий	193
<i>Парубоча О.А.</i> Экспортна стратегія підприємства: поняття та розробка	84	<i>Белюсова Л.И.</i> Проблемы обеспечения эффективной инвестиционной политики в Украине	199
<i>Рошко М.Р.</i> Інноваційна стратегія в стабільному економічному розвитку підприємства	89	<i>Бессонова С.И.</i> Влияние финансового лизинга на развитие предприятий Донецкого региона	207
<i>Ромашенко Н.Г.</i> Економічні механізми регулювання екологічної політики	94	<i>Воскобова О.В.</i> Економічна сутність основних фондів і особливості їхнього функціонування в торгівлі	214
<i>Солоха Д.В.</i> Закономірності і регіональні особливості розвитку промислових підприємств Донецького регіону	98	<i>Лактионова О.Е.</i> Модели формирования микрологистических систем в отечественной экономике	219
<i>Стрельников Р.Н.</i> Контроль вексельных операций на промышленных предприятиях Украины	105	<i>Лактионова О.Е., Котвецкий И.В., Рыбка А.С.</i> Основы формирования микрологистических систем в металлурги- ческом производстве (на примере производства труб)	224
<i>Тельнова Г.В.</i> Життєвий цикл підприємства і роль антикризового управління на кожному його етапі	113	<i>Луговська А.В.</i> Бухгалтерський облік в умовах реформування податкової системи в Україні	233

<i>Ляхович Л.А.</i> Стратегія зниження ризиків інвестиційних проєктів підприємств.....	237
<i>Білан О.С.</i> Проблеми інноваційно-інвестиційної активності підприємств.....	242
<i>Бобрівець С.В.</i> Основи побудови стратегії управління витратами газорозподільних компаній.....	248
<i>Карпова В.В.</i> Види податкового планування.....	253
<i>Навольська Н.В.</i> Ціноутворення як фактор підвищення ефективності виробництва.....	259
<i>Найденко О.С.</i> Методика діагностики стану внутрішнього середовища підприємства.....	264
<i>Скляр І.Д., Гриценко Л.Л., Костель Н.В.</i> Теоретические аспекты управления процессом возмещения основного капитала.....	270
<i>Андреева В.Г.</i> Классификатор распознавания проблем управления финансовой деятельностью предприятия.....	278
<i>Баиталиова Т.Т.</i> Совершенствование организации внедрения инноваций в производство.....	284
<i>Бурковець Е.С.</i> Современные проблемы инвестиционной деятельности предприятий.....	290
<i>Мещков А.В.</i> Механізм підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.....	298
<i>Мостовенко Н.А.</i> Обґрунтування ролі спеціальних (вільних) економічних зон у розвитку інноваційних процесів.....	305
<i>Радомская Т.А.</i> Внутренний и внешний анализ деятельности предприятия.....	313
<i>Тхор С.А.</i> Теоретические аспекты экономической устойчивости предприятий.....	317
<i>Чередищченко Н.В.</i> Консалтинговые услуги как форма поддержки предприятий малого бизнеса.....	324
<i>Яворська О.М., Юречко О.В.</i> Антропогенний вплив економічної діяльності на повітряний басейн України.....	328
<i>Беликова Т.Ю., Голтвенко В.А.</i> Оценка уровня качества работы персонала на промышленном предприятии.....	335
<i>Довба М.О., Чорнописька Н.В.</i> Теоретико-методичні підходи до проєктування логістичних систем.....	340
<i>Зайцева Н.Ф.</i> Мотивація до праці як аспект економічного розвитку підприємства.....	349

<i>Кошкина С.Н.</i> Интеллектуальная собственность: понятие, специфика и необходимость оценки.....	354
<i>Слепшикова Л.Г.</i> Возможности вітчизняної газовидобувної промисловості у забезпеченні паливного балансу країни.....	362
<i>Суров Б.А.</i> Внутренний аудит в системе управления предприятием.....	369
<i>Горчаков В.Ю.</i> Особенности маркетинга крупной компании.....	377
<i>Богун И.А.</i> Оценка степени риска банкротства предприятия с использованием теории нечетких множеств (на примере ОАО «Енакиевский металлургический завод»).....	388
<i>Слабинский Е.А.</i> Устойчивость, риски и экономическая безопасность предприятий.....	396
Заключение.....	402

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ РІЗНИХ
ФОРМ ВЛАСНОСТІ**

(Збірник наукових праць)

Том 3

Мовою оригіналу

Оригінал-макет підготовлено у відділі КІНД ІЕП НАН України

Відповідальний за випуск	М.Д. Прокопенко
Літературні редактори:	Г.Д. Бутенко Г.О. Маландіна О.П. Котовенко О.А. Кокорєва
Комп'ютерна верстка	Т.М. Синельнікова

Підп. до друку 15.12.2004. Формат 60x84/16. Папір друк. № 3.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 23.8. Обл.-вид. арк. 25.6. Тираж 350 прим.
Замовлення № 856.
Ротапринт ІЕП НАН України,
83048, Донецьк, Університетська, 77.